

Kulturdepartimentet
103 33 Stockholm

Ert diarienummer: Ku2015/02346/KL

Yttrande över Riksantikvarieämbetets rapport Översyn av regelverket om de kyrkliga kulturminnena

Sammanfattning

Förslagen till ändring av 4 kap. kulturmiljölagen är en anpassning till dagens förhållande men kommer inte att uppnå målsättningen om en enhetlig tillämpning av lagstiftningen över hela landet.

Förändringar i författningsförslaget som bör beaktas

13§ Krav på länsstyrelsens tillstånd för att utvidga begravningsplatsen bör innefatta även minskning av densamma. Krav på länsstyrelsens tillstånd vid förändring av begravningsplatsens storlek.

3, 9 och 13§§ Länsstyrelsens möjlighet att ställa krav på antikvarisk medverkan måste förtydligas med avseende på de arbetsuppgifter, kompetens och kunskap som personen skall ha för att uppnå enhetlig tillämpning mellan länsstyrelserna. Det måste finnas ett klart uttalat behov och syfte om en antikvarie skall medverka.

Länsstyrelserna ställer idag krav att de som myndighet skall godkänna den antikvariska medverkande i ett projekt. Förfarandet ifrågasättes eftersom det riskerar att skapa ojämnt konkurrensförhållande mellan praktiserande antikvarier.

18§ Möjligt att döma till böter kan medföra att församlingar söker tillstånd hos länsstyrelsen för alla åtgärder vilket kan ge betydande ökning i ärendehantering. Förslaget riskerar även att 5 och 9 §§ helt förlorar betydelse om ingen vill ta ansvar för att utföra sedvanligt underhållsarbete, brådiskande eller obetydliga reparationer.

Övriga kommentarer

En utgångspunkt för översynen är att lagstiftningen ska tillämpas enhetligt över hela landet och i enlighet med lagstiftarens intentioner. Denna målsättning, är absolut önskvärd, men utifrån den bemanning som finns på länsstyrelserna icke uppnåbar realistisk. För att uppnå det satta målet krävs omfattande gemensam utbildning och uppföljning för länsstyrelsernas alla handläggare och beslutande chefer. Tid och möjligheter måste finnas att på plats studera och informera sig om bakgrund och detaljer i ansökningar för att därigenom bredda kompetensen.

Det talas om vikten och betydelsen av det immateriella kulturarvet, de kyrkliga ritualerna, sederna och brukandet med anslutande traditioner och berättelser. Brukandet av kyrkobygganden kommer vid mer omfattande åtgärder i en underordnad ställning eftersom tillståndhandläggningen hos länsstyrelser är en avvägning mellan det materiella och det immateriella kulturarvet, oftast prioriterat utifrån ett en strikt byggnadsantikvarisk plattform förankrad i ett bevarandetänkande av det byggda och materiellt skapade.

Riksantikvarieämbetet har uppfattningen att de immateriella värdena bäst bevaras och utvecklas i samklang med de lagskyddade kyrkliga kulturminnena. Det är av stor betydelse att denna uppfattning även förmedlas vidare och följs av länsstyrelserna. Vid länsstyrelsernas granskning av tillståndsansökningar om ändringar av en kyrkobyggnad måste vägas in att denna ska kunna fylla en praktisk funktion som rum för församlingens gudstjänster och behov idag och i morgon.

Uppsala 2016-03-16

Uppsala 2016-03-16

Ragnar Persenius
Biskop Uppsala stift

Solveig Ininbergs
Stiftsdirektor Uppsala stift